

NEMZETI
KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM
LUDOVIKA

„Nem vagyok én boros ember, bor nekem a bánat.”

**REFORM HELYETT SZEMBENÉZÉS – A MAGYAR
KÖZIGAZGATÁSI PERJOG ÉS BÍRÁSKODÁS KUDARCAI**
(előadás a KTE Konferenciáján, Zalakaroson, 2024. április 18.)

PROF. DR. PATYI ANDRÁS

I. NÉHÁNY ALAPTÉTEL

A kudarc és a tervek (a közigazgatási bíráskodást illetően)

- A **kudarc** fogalma: „Az a tény, hogy vki v. vmely terv, szándék, cselekedet nem jár sikerrel; nem éri el a kívánt célt; **sikertelenség.**”
- Volt-e valaha egységes terv? Annak lehet-e nevezni az 1988-as IM Tervezetet vagy a 2018-as **ámokfutást**?
- **Jogállamban** valamilyen közigazgatási bíráskodásnak lennie kell.
- A történelmi alkotmány **vívmányai** a szervezetileg és hatáskörben is elkülönült közigazgatási bíráskodást hordozzák.
- A közigazgatási perjog **csak egy eleme** a közigazgatási bíráskodás adott rendszerének (mely egyszerre követi és hordozza a rendszerképző szabályok, pl. a hatásköri, döntési lehetőségek egy részét)
- A bírói szervezet (külön, részben külön, kapcsolódása a közigazgatáshoz) milyensége **nem öncél**, de jelentést és szerepet hordoz

További alapkérdések

- A konkrét, közigazgatási ügyekben eljáró **bírókkal** szembeni követelmények (specializáció, tudás, képességek, készségek?) meghatározó jelentőségűek
- Lényeges, hogy értik-e a közigazgatás és a közigazgatási jog **működését**, elvárják és elvárható-e ez tőlük – de! elég-e, ha **csak azt** értik és a bírói döntéshozatal sajátosságait nem vagy alig? Mindez megszerezhető-e valahol, volt-e erre bármikor elképzelés?
- A tárgyi, a vizsgálati és döntési **hatáskör** kérdése döntő jelentőségű – nem szűkíthető le a megváltoztatási jogkör témájára, illetve leszűkíthető, ha nem akarunk teljes képet kapni
- A közigazgatási bíráskodás **társadalmi megítélése** és az állami „társszervek” (alperesek) általi megítélés, elfogadottság a jogkövetés alapvető feltétele.

Még további alapkérdések

- A **tudományos** – szakmai hozzáállás a fentiekben sokat tud alakítani és rontani is.
- A közigazgatási **autonómiák** és azok **védelme** a közigazgatási bíráskodás egyik alapfeladata, így az autonómiák állapota (az autonómia szintje) alapvető jelentőségű.
- A bíráskodás nem tudja megteremteni, csak **megvédeni** tudja az autonómiát. (Szabály, pénz és támogató kormányzati attitűd kell – és persze **racionális** autonómia-használat).
- A közigazgatási jog **szabályozottságának** minősége (mérlegelés és döntési korlátok – **anyag**i jogszabályból hiányzó garanciák már nehezen vagy alig pótolhatók az eljárási szabályokban és az eljárásokban)

II. A KUDARCOK

A nemszeretem jogterület – a jogállami mostohagyerek

- 1989/1990 (alkotmány- és államszervezeti reform **mostohagyereke**) – improvizáció az 1989. évi XXXI. törvénynél (50. § (2), 32/1990. (XII. 22.) AB határozat, 1988-as reformtervezet leporolása, Pp. XX. Fejezet, Áe. módosítás, szervezeti és eljárási keretek változatlansága)
- A bírósági szervezet és bírászkodás **mostohagyereke** – csak polgári és büntető igazságszolgáltatás létezik (*tertium non datur*) a mai napig.
- A munkaügyi közigazgatási bírászkodás kialakítása 1999-ben.
- Az Áe. – Ket. reform és közigazgatási perrendtartás kudarca (Knp. mint „siker”)
- Az ítélőtáblák létrejötteinek mostohagyereke (egy tábla, több tábla, a fölösleges táblák elfedik).

Az alaptörvényi államszervezési fordulat vesztese

- Az Alaptörvény és a bírósági szervezeti rendszer „átalakítása” – elmarad a közigazgatási bíróság létesítése (de megragad a név: Közigazgatási **Felsőbíróság**, ami az integrált Kúria egyik alkotóeleme lett volna), az álvegyes rendszer kialakítása.
- A Pp. toldozása – foldozása folytatódik
- Az új Pp. koncepciója, normaszövege tartalmazza a közigazgatási pereket – 2014. július IM munkacsoport, majd ÁRB albizottság.
- A teljesen önálló perjog kidolgozásának elmaradása (időtényező, megszokás, bizakodás, hogy majd jó lesz – könnyelmű bizakodás)
- A félautonóm Kp. és a köztársasági elnöki alkotmányossági veto

A Kp., mint kudarcos projekt

- A „forradalmi” elemek **kiiktatása** rövid idő alatt – majd közigazgatási különbíróóság („Minden hatalmat a bírói tanácsoknak!”), mint a miniszteri igazgatás mintaprojektje megbukik, de hibái tovább élnek.
- A **kétfokú/kétszintű** bírászkodás **beerőltetése** a meglévő négyszintű szervezetbe, a Kúria KMK és a KMB-k megszüntetése.
- **Rendszeridegen** perjogi-hatásköri megoldások (az évenkénti ezer végzés kora).
- A 2018-as kétfokú ÉS kétszintű közigazgatási bírászkodás rendszere rövid időn belül **kétszer bukik meg**: 2019-ben (halasztás és kivezetés, majd 2021/22, a FIT bevonása az ítélezésbe, azaz a háromszintű rendszer kialakításakor)
- A Fővárosi Ítéltábla ismételt bevonása az ítélezésbe – mérsékelt sikerrel, de **két felsőbíróóságot** eredményezve (végzések felsőbíróósága, érdemi döntések felsőbíróósága)

Véget érhet-e a kudarcos sors?

- Toldozgatás és foldozgatás **folytatódik**, a hibrid szabályozás fennmaradt, a közigazgatási perjog pontos szövege nem ismert (Ertelmezés kérdése jónéhány Pp.-s szabály alkalmazhatósága – Udv újra a XX. Fejezetben!).
- A felülvizsgálat egyre inkább **alulvizsgálat** – a befogadási eljárás rendje, azzal párosítva, hogy egyáltalán nem egyszerű a pert megindítani (keresetnek alkalmatlan bírói normakontroll indítványok!) és **nincs közigazgatási fellebbezés** – a tényleges jogvédelem gátjává fog válni (ha már nem az)
- Az **idióta automatikus szignálás** a jogegység megbontásának tényleges veszélyét hordozza nap, mint nap. De! EU-s források!
- A Kp.-ban nem is említett, de a Pp.-ben hivatkozott Eüsztv. végrehajtási rendelete, mint a perben alkalmazott jogszabály – a legjobb példa a szabályozás elhanyagoltságára.
- Továbbra sem tudni, ki ma a jó, az igazi, a tényleges, a „csak” közigazgatási bíró?
- Kell egy Terv, egy közös program – de érdekel-e ez bárkit...?

NEMZETI
KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM
LUDOVIKA

**Köszönöm a megtisztelő
figyelmet!**